

ER LIVSHISTORIEN LIVSNØDVENDIG?

Eva Algreen-Petersen

Spidsen i dette nummer stiller et prikkende spørgsmål til nødvendigheden af at anvende livshistorien som redskab i plejen af beboere, der flytter på plejehjem. Begrebet »livshistorie« er indført i Serviceloven og er fx i Københavns kommune blevet et myndighedskrav. Men for nogle mennesker kan det virke grænseoverskridende at blive bedt om at udlevere deres livshistorie til fremmede mennesker.

Eva Algreen-Petersen er sygeplejerske og funktionschef ved Kirsebærhavens Plejehjem i København. Hun er netop ved at afslutte en master uddannelse i Public Health fra Nordiska Högskolan för folkhälsovetenskap.

Gerontologi og samfund 2004; 20, 4: 90-91

LIVSHISTORIEN SOM REDSKAB

Af og til er mennesker, som har brug for hjælp til at klare sig i hverdagen, ikke i stand til at give udtryk for deres ønsker og behov. For dem der skal hjælpe, kan det derfor være en stor fordel at kende til den pågældendes fortid. Livshistorien har i en årrække været anvendt af plejepersonale i ønsket om at forstå demente menneskers adfærd. Det er lettere for omgivelserne at tilrettelægge en hverdag, der imødekommer det demente menneskes ønsker, når man har indsigt i, hvordan den pågældende tidligere har levet.

Brugen af livshistorier har bredt sig, og siden slutningen af 90'erne har det været et udbredt redskab for plejepersonale i alle dele af ældreplejen. Alle ældre mennesker, der bor på plejehjem eller modtager hjemmehjælp, får nedfældet deres livshistorie på en A4 side. Formålet er det samme som i demensplejen: At tilrettelægge hjælpen på en måde, der sikrer varetagelse af den enkeltes integritet. I det politiske baggrundsoplæg til Serviceloven fra 2001 står der, at borgerens livshistorie kan inddrages i tilrettelæggelsen af plejen i det omfang, det er relevant. I Københavns kommunes Sundhedsforvaltning beskrives det efterfølgende, at den plan, der lægges for pleje af den enkelte borger i videst muligt omfang skal tage hensyn til den enkelte borgers livshistorie. Det forudsættes

altså, at livshistorien er kendt af den, der tilrettelægger og udfører plejen.

HVAD ER LIVSHISTORIE?

Almindeligvis bruges begrebet »livshistorie« om fortællingen om det liv, et menneske har levet, fra det fødes og frem til fortællertidspunktet. Men ingen er i stand til at fortælle alt, hvad de har oplevet i deres liv. Hvad er det da, der skal vælges ud af livshistorien og prentes ned på 1-2 A4-sider i plejehjemmets dokumentationsmateriale? Og hvem er det, der vælger, hvad der er vigtigt at få fortalt?

Oftest er det social- og sundhedshjælpere, der har til opgave at indhente livshistorien hos en ny plejehjemsbeboer. Under uddannelsen har de lært at bruge livshistorien som arbejdsredskab, og i en af grundbøgerne til uddannelsen er der fremstillet en huskeliste med 18 punkter, det er vigtigt at spørge til,

når en livshistorie skal afdækkes. For social- og sundhedshjælperne er de væsentlige elementer i en livshistorie således generaliseret og givet på forhånd. Opgaven er enkel, man skal stille spørgsmål og nedfælde svarene, så de kan bruges i tilrettelæggelse af beboerens hverdag.

MYNDIGHEDSKRAV

»Er det nødvendigt at stille en masse spørgsmål til et menneskes liv, hvis man bare har brug for hjælp til at komme op om morgenen og komme i seng om aftenen?«

Sådan spurgte en ældre kvinde, der netop var flyttet på plejehjem. Kvinden var i færd med at besvare spørgsmål om sit liv til den medarbejder, der skulle hjælpe hende i det daglige. Egentlig kunne medarbejderen bare have spurgt kvinden om, hvordan hun gerne ville hjælpes i det daglige, men det

»Er det nødvendigt at stille en masse spørgsmål til et menneskes liv, hvis man bare har brug for hjælp til at komme op om morgenen og komme i seng om aftenen?«

Eva Algreen-Petersen
Kirsebærhavens Plejehjem
2500 Valby
fl70@suf.kk.dk

ville afstedkomme en anmærkning fra det kommunale tilsyn, hvis siderne med »livshistorie« i dokumentationsmaterialet ikke var udfyldt.

Det er blevet et krav fra myndighederne, at man ved indflytning på plejehjem skal udlevere sin livshistorie. Livshistorien er blevet en del af det kravgrundlag, der anvendes ved tilsyn på Københavns kommunes plejehjem. I sundhedsforvaltningen er der et nyt standardiseret dokumentationsmateriale under implementering, som alle plejehjem og hjemmeplejeenheder skal gøre brug af. Her har livshistorien fået sit eget afsnit: To sider med seks forskellige temaer, der skal belyses i et menneskes livshistorie, og i år har flere plejehjem fået anmærkninger af tilsynet, fordi beboernes livshistorie ikke fremgik af plejehjemmets dokumentationsmateriale.

GRÆNSEOVERSKRIDENDE

Nu bestemmer man jo selv, hvad man vil fortælle. Alligevel kan det opleves grænseoverskridende at få stillet spørgsmål om sin livshistorie af et fremmed menneske. Det er måske ikke alt, man har lyst til at fortælle, og hvem vil ikke gerne bevare en smule privathed, specielt over for mennesker man lige har mødt? På et plejehjem er beboerne i et afhængighedsforhold til personalet, og frygt for repressalier kan muligvis få nogle til at besvare spørgsmål, der kan opleves som irrelevante i sammenhængen, eller ubekvemme at svare på.

Et godt kendskab til beboerne kan fremme plejehjemspersonalets mulighed for at hjælpe på de ældres egne præmisser. Det gode kendskab opnås over tid, ved at de, der skal hjælpe, viser interesse for de men-

nesker, der skal hjælpes. Det opnås ikke ved at indhente en livshistorie efter forskrifter fra myndighederne, hvor der indhentes svar på en række spørgsmål, andre har fundet vigtige. Hele situationen vil kunne fratage den ældre lysten til at fortælle om sit liv.

Hvis en plejehjemsbeboer er dement eller af andre årsager ude af stand til at give udtryk for sine ønsker og behov, har kendskab til det ældre menneskes livshistorie stor betydning for omgivelsernes mulighed for at give den bedst mulige støtte i hverdagen. Men når det drejer sig om øvrige plejehjemsbeboere, som selv er i stand til at tale for sig, kunne man måske begrænse sig til at spørge til det, det drejer sig om, nemlig hvad den enkelte lægger vægt på i sin hverdag, og hvilke ønsker hun har til den hjælp, der er nødvendig for at hun kan klare sig? ■

Desværre, Edith
Ingen memoirer - ingen kaffe...

